

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 4-0237

— Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗА ШІСТЬ БІЛІОНІВ НОВИХ ПОДАТКІВ

Вашингтон, 8 вересня. — Сенатська фінансова комісія натрапила на великі перешкоди при підшукуванні джерел для нових податків, щоб дістати суму висотою шість біліонів доларів у теперішньому році. З уваги на ці труднощі затягуються наради Конгресу і ледви, чи йому вдасться покінчити сесію до 1 жовтня.

Нові податки конче потрібні для покриття видатків, які в теперішньому фінансовому році побили всі попередні рекорди мирних часів, бо досягають цифри 90 біліонів. Коли станеться ще щось нове, то не виключено, що видатки дійдуть до сотні біліонів. Кінцева цифра не можна точно устійити, доки Конгрес не виїде на вакації. Вільше ніж дві третини цюгорічних видатків уже закріплені на оборону Злучених Держав і їх друзів від комуністичної агресії.

Від часу, як Конгрес почав теперішню — 82-сесію, 3 січ-

ня, він ухвалив 25 з половиною біліонів нових видатків. Вільша частина з них буде здійснена в теперішньому скарбовому році, одначе 6.8 біліонів треба було додати до бюджету з минулого скарбового року, який покінчився 30 червня 1951 р. Видатки на збройні сили в теперішньому році досягнуть 70-75 біліонів. Вільша цифра згадана тому, що Сенат добровільно додав п'ять біліонів на розбудову повітряних сил. Не зважаючи на великі нові податки, про які турбується Конгрес, секретар скарбу Джан Р. Снайдер запевняє, що з кінцем фінансового року такі буде дефіцит і тому уряд мусить дістати позичку з падаючих облігатив висотою кількох біліонів доларів. З уваги на важливість поодиноких родів видатків, Сенат мусить уважно подумати про забезпечення належного прибутку і саме тому треба передбачувати продовження сенатських дебатів чи не на весь поточний тиждень.

ЗАХІДНІ АЛІАНТИ ОБМІРКОВУЮТЬ СПРАВУ ДОГОВОРІВ З НІМЕЧЧИНОЮ І АВСТРІЄЮ

Вашингтон. Після успішного закінчення конференції в Сан Франсіско та підписання мирового договору з Японією, міністри закордонних справ Злучених Держав, Великої Британії і Франції обмірковують тепер можливість подібних договорів з Німеччиною і Австрією та справу провірки і зміни мирового договору з Італією. Формальна конференція в цій справі має початися між трьома міністрами в найближчу середу. Справа договору з Німеччиною є перша на порядку денному. Всі три міністри мали вже принципово погодитися, щоб це порозуміння з Німеччиною оперти радше на „контрактний“, а не договірний базі, що звільнить їх від обов'язку остаточного поладжування деяких справ, яких не можна поладити в теперішніх обставинах. Це відноситься зокрема до драстичної справи німецьких кордонів. Натомість вважається за можливе, що західні міністри закордонних справ, захоплені успіхом в Сан Франсіско, обмір-

кують справу сепаратного мирового договору з Австрією та провірку мирового договору з Італією. В нарадах трьох міністрів візьмуть участь теж високі комісари Злучених Держав, Британії і Франції в Німеччині. Контрактний договір з Німеччиною, подробиці якого мають бути ще встановлені, мав би бути пригтований на тій самій базі „помиріння“ з колишнім ворогом, на якій опертий договір з Японією. Після такого договору західні високі комісаріати в Німеччині будуть скасовані, а західно-німецький уряд матиме повну суверенність, обмежену з а х і д н о ю контролею тільки в справах безпеки. Кінцевою ціллю договору буде включення Німеччини в мирні зусилля Заходу та в західну оборонну підготовку проти можливої комуністичної агресії. Провірка договору з Італією мала б вможливити тій країні більш активну участь в західній обороні, отже касувала б насамперед встановлені договором військові обмеження.

ДОГОВІР З ЯПОНІЄЮ—ВЕЛИКИЙ УСПІХ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІ

Японія знову між вільними націями світу; Совети називають договір підготовкою нової війни

Сан Франсіско. — Підписаний в суботу рано мировий договір з Японією вважається в міжнародних дипломатичних колах одним з найбільших успіхів американської дипломатії та одним з найбільших політичних досягнень в намаганні припинити советську агресію. Договір підписали представники 48 країн точно 20 років після того, як Японія почала агресію в Маньчжурії. Советський представник на конференції в Сан Франсіско, Андрей Громико, та його польський і чеський сателіти зігнували останню церемонію підпису договору і не показали на конференційній залі. Громико, натомість, віддав окрему пресову конференцію, на якій висунув советське становище до договору, заявляючи, що Москва вважає його підготовкою до нової війни та що західні альянти поноситимуть за це „повну відповідальність“.

САН ФРАНСІСКО—ПЕРЕДВІСНИК НЮРНБЕРГУ ДЛЯ СОВЕТІВ. На мировій конференції в Сан Франсіско трапився випадок, що його можна вважати передвісником нового міжнародного трибуналу в Нюрнберзі. На його сесійній залі міністри закордонних справ А. Громико (ліворуч), зі своєю „сортанком“ (в центрі) пригладуються малі концентраційні табора в Советському Союзі, яку з побажанням виснаження передав ім республіканський конгресмен Армстронг (зі заложеними руками). Советські представники, зорієнтувавшись, що вони тримають в руках, негайно кинули малу на дошку конференційної залі.

джури. Советський представник на конференції в Сан Франсіско, Андрей Громико, та його польський і чеський сателіти зігнували останню церемонію підпису договору і не показали на конференційній залі. Громико, натомість, віддав окрему пресову конференцію, на якій висунув советське становище до договору, заявляючи, що Москва вважає його підготовкою до нової війни та що західні альянти поноситимуть за це „повну відповідальність“.

Британський міністер закордонних справ Моррісон і державний секретар Ачесон в кінцевому слові підкреслили різницю міжнародне значення договору, який, в їх опінії, не тільки звільняє Японію в рядках міжнародного права, але й здобуває її для західної справи миру. Договір, під яким положено точно 100 підписів в імені 48 країн та під яким в імені Японії підписався прем'єр Шігеру Йошіда, охоплює між іншим такі важливі постанови: 1. Ліквідує японську імперію, відбираючи від неї майже 45% території з її територіального стану перед нападом на Перл Гарбор, та обмежує її до чотирьох островів: Хоншу, Кюсю, Шикоку та Рюкю. Це завертає Японію до територіального стану, який вона мала перед 1845 роком; 2. Зобов'язує Японію приєднуватися цілій і принципі Об'єднаних Націй і її статуту, а з іншими народами; 3. Зобов'язує Японію відповісти до її спроможностей заплатити воєнні відшкодування південно-східним азіатським народам; 4. Уповажує Японію підписати сепаратні мирові договори з тими країнами, які не взяли участі в конференції в Сан Франсіско та дає Японії вільну руку котрий китайський уряд вона хоче визнати: комуністичний в Китаю, чи націоналістичний на Формозі; 5. Дає Японії можливість дістати назад задержані тепер американцями острови Рюкю і Бонін, з великою американською військовою базою Окінава, якщо Японія респектуватиме постанови договору та виявиться повновартісним партнером в організації колективної оборони на Пасифіку. Договір виїде в силу після ратифікації Сенатом Злучених Держав, та парламентами таких країн: Австралії, Канади, Цейлону, Франції, Індонезії, Голландії, Нової Зеландії, Пакистану, Філіппін і Великої Британії. — Сенатор МекФарленд з Арізоні, лідер більшість в Сенаті, запевняє заходи для ратифікації договору ще в цьому сезоні. В міжнародних дипломатичних колах вважається, що підписаний договір з Японією є найліпшим, який в теперішніх обставинах можна було пригтовити.

ЛІТАК СТРІЛЯЄ НА МИРНІ ДОМИ В КАЛІФОРНІ

Лонг Біч, у Каліфорнії. — Босний літак Мустанг Ф-51 зі 188 повітряної ескадрилі, яка знаходиться в безупинній русі, спочивав хвилево на муніципальній майдані в Лонг Біч для перевірки його придатності, коли несподівано з нього почали спадати кулі з 50-калібрових рушниць. Поліція повідомля, що вистрілено 1,750 куль, які сипалися, як град, на сусідні дома, де мешкають багаті люди. Хоч коло 20 домов були під обстрілом, та на щастя, людських жертв не-

ма. Дехто думає, що то вже москалі напали на Каліфорнію. Пізніше поліція вияснила причину такого випадку. При перевірці електричних дротів літака сталася така пригода, яка може трапитися „раз на мільйон років“, як сказав один капітан. Пришло до того, що кулі, які випали з дротів, викликали значний пожежі в літаку, викликавши стрілянина. Коли це сталося, залога яка виконувала перевірку, виключила електрику і стримала дальшу небезпеку для околиці.

ОБ'ЄДНАНІ НІМЕЦЬКІ ВЕТЕРАНИ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТІ В ЗАХІДНІЙ ОБОРОНІ

Вонн, Німеччина. — Створений тут минулої суботи Союз Німецьких Вояків, що об'єднує вісім організацій б. німецьких вояків, — видвигнув справу участі Німеччини в зах. оборонній підготовці як одну з головних своїх політичних цілей. Передумовою цієї участі ставиться „базу рівності“. Союз постав у висліді наряд, в яких взяло участь 78

колишніх німецьких генералів і адміралів. До нього не прийнято Ернеста Отта Ремера, лідера нео-нацистичної соціалістичної партії. В новому союзі мають ризальний голос колишні генерали Гайнц Гудеріан і Ганс Фрізе. В першій політичній заяві сказано, що Союз є понадпартійною організацією та змагається до закріплення демократичних принципів в Німеччині.

ОХОРОННИЙ ОДЯГ ДЛЯ ВОЯКА

Вашингтон. — Команда армії оголошила, що винайдений уже одяг для забезпечення воєнка від куль і відламків шрапнелів. Деякі частини такого одягу вислані вже до Кореї, щоб випробувати їх на санітарній службі, яка гине підчас збирання ранених і небіжчиків. До охоронного одягу належать бляшки, кілька родів камізелок для охорони грудей і плечей, далі „кулетревали“ сидження для літаків, охоронні прилади для очей, призначені для тих вояків, які вибувають підводні чи підземні міни.

Виготовили також нові шоломи з пластику, які сильніші ніж теперішні метали. З уваги на інші татари, які вояк має при собі підчас боїв, нові кулетревали частини одягу кувторили нову проблему, яку треба перемогти. Плити чи камізелки для захорони тіла, важать 5-16 фунтів.

РУИНАЦІЯ ГРУНТУ ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ В КАНЗАСІ

Лоренс, у стеїт Канзас. — Знавці хліборобських справ і відповідна влада стурбовані непевністю, чи можна буде відновити наново плодючість земельної порчи колись славної своїм збіжжям смуги стеїту Канзас, яка впала жертвою недавніх великих повенів ріки Канзас. Влада твердить, що там, де пісок і замул осли висотою одної стопи, можна буде пере-

орати землю звичайним плугом чи трактором і так відновити цілу околицю. Одначе в деяких околицях пісок і ринь поробили високі вали, які виглядають як піскові насипи, які з перервами тягнуться тисячу миль, а посеред насипів повстали стави й озера, а це висуває важливе питання меліорації ґрунту у великих розмірах. Фахові інженери й агрономи ламають собі голови над питанням, як подолати таке велике завдання, що перевищує всі подібні дотеперішні випадки. Тих 50 мільйонів доларів, які, на доручення президента Трумана, має асигнувати Бюро Оборонної Мобілізації і окремі фонди, ухвалені Конгресом на відбудову фермерських господарств, це тільки одна частина запотребовування. Влада не може назвати тепер навіть приблизної сумми грошей потрібної на відновлення самого „ґрунту не кажучи вже про господарські будинки. Загалом нараховують 30,000 фарм., знищених повінню. Федеральна влада обчислює втрати в харчових продуктах в околиці Канзас на 10 відсотків усієї харчової продукції ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● Голова К. І. О., Філіпп Морей, відмовляється від дальшого головування в цій організації через кепське здоров'я та старечий вік. Він має 65 років життя.

● Для осіб понад 65 років життя можна буде відчислити всі видатки на медицину й лікування для старика й його жінки, щоб зменшити податок. Це ухвалила сенатська фінансова комісія.

● Поліція відійшла поромове судно („Феррі“), на якій возит людей з Картерет Нью Джерсі до Стеїтен Авленд в Нью Йорку через канал Артур Кілл. Пором був узят один робітник, щоб перевезти себе самого.

● Недавній директор Центральної Рухової Агенції, контрадмірал Роско Г. Гленкоттер, об'яв команду корабельних військових вартів у Брукліні. Йому, як адміралові, належить прийти з 13 гарматних вистрелів при об'їзді нового становища, одначе він відмовився від цієї почеси.

● Арештували 75-річного директора приватної школи, мисс Дейлі Голл в Антіон, у стеїт Ілліной, за морення голодом дітей, яких вона втримує в себе, рахуючи за них \$75 місячно. Це переважно діти розведених батьків.

● 800 випадків малярії пароховано між вояками, які повертаються з Кореї. Найбільше випадків придеди вояки зі стеїту Джорджія, бо аж 237.

ЧЕРВОНІ ПРОДОВЖУЮТЬ ПІДГОТОВКУ ДО НОВОГО НАСТУПУ В КОРЕЇ

Корея. — Командування американської Восьмої Армії стверджує щораз більше фактів, які переконують, що червоні поспішними темпами пригтовлюються до нового генерального наступу на корейський фронт. Крім масової концентрації війська і зброї, включено з „кавказькими добровольцями“, в останньому наспілі повідомлення, що до Кореї перекинено три нові панцерні дивізії, зосереджуючи їх головню на західному секторі фронту.

Альянтська повітряна розвідка в останньому ствердила, що здобж шляхів постачання з Манджурії на південь розташовується сильну ворожу противітунську оборону, обслуговувану переважно „кавказькими“ спеціалістами. Теж в повітряну зустрічається щораз більшу активність ворожої авіації. Впродовж вчорашнього дня в боях проти альянтських авіацій було заангажованих понад 70 ворожих босвих літаків. Два ворожі літаки були збиті. — Комуністичні інженери відділи інтензивно розбудовують і поширюють шляхи в Північній Кореї, на яких спостерігається оживлений рух танків. Все це вказує на б, що ворог закінчує свою підготовку до нового генерального наступу, до зустрічі якого відповідно пригтовлюються теж альянти. Вчора альянтські панцерні колони на центрально-західному секторі фронту несподіваним противідаром відідали від ворога втрачені попередніх днів терени та закріпили їх оборону. Советська пресоа агенція ТАСС повідомила, що вона „уповажує на заявити“, що альянтські повідомлення про наявність советських військ в Кореї „цілком безпідставні“.

НОВІ КОМУНІСТИЧНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АЛІАНТІВ В КОРЕЇ

Токіо, 9 вересня. — Комуністичне командування в Кореї, продовжуючи встановлену ним перерву в мирових переговорах в Касонгу, видвигнуло нові обвинувачення проти альянтів за „порушення“ нейтральності Касонгу. В новому обвинуваченні говориться, мовляв альянтські літаки від 1-го вересня до минулої суботи аж 139 разів перелітали через нейтралізовану зону Касонгу. Крім того, альянтський зв'язковий старшина запрошеє від Касонгу для „провірки“ ще іншого, неозначеного ближче альянтського „порушення“ демілітаризації зони. Відкидаючи альянтську пропозицію на продовження переговорів в іншому місці, де була б виключена можливість порушення нейтральності, комуністи потворили свою „готовність“ поведувати переговори, якщо тільки альянти „признаються“ до закидування ім „порушень“ нейтральності Касонгу. Рівночасно комуністичні авіації радіоисильно повідомили, що альянтські воєнні кораблі та літаки мали „порушити“ китайські „нейтральність“ і виконали „наїзд“ на китайські територіальні води.

демілітаризації зони. Відкидаючи альянтську пропозицію на продовження переговорів в іншому місці, де була б виключена можливість порушення нейтральності, комуністи потворили свою „готовність“ поведувати переговори, якщо тільки альянти „признаються“ до закидування ім „порушень“ нейтральності Касонгу. Рівночасно комуністичні авіації радіоисильно повідомили, що альянтські воєнні кораблі та літаки мали „порушити“ китайські „нейтральність“ і виконали „наїзд“ на китайські територіальні води.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ІРАНСЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПРЕМ'ЄРА МОССАДЕХА

Тегеран, Іран. Іранський прем'єр Моссадех, головний автор нафтово-націоналізаційного закону, що призвів до теперішнього англо-іранського нафтового конфлікту, впродовж останніх чотирьох днів вже другий раз не потрапив здобути заяви довір'я в парламенті, бо опозиційні послі бойкотують сесію та не допускають до голосування. Моссадех потребує цієї заяви довір'я для передачі англій заповіджкою вже ним ультиматум, що британські нафтові експерти будуть видані в Ірану, якщо Британія впродовж двох тижнів не погодиться на дальші нафтові переговори на базі іранських домагань. Не зважаючи на опозицію, прем'єр Моссадех запевняє, що ультиматуми буде переданий британському урядові вже в цей вівторок і за посередництвом Аверела Гарримана, призначеного президентом Труманом американського посередника в нафтовому спору.

менті, бо опозиційні послі бойкотують сесію та не допускають до голосування. Моссадех потребує цієї заяви довір'я для передачі англій заповіджкою вже ним ультиматум, що британські нафтові експерти будуть видані в Ірану, якщо Британія впродовж двох тижнів не погодиться на дальші нафтові переговори на базі іранських домагань. Не зважаючи на опозицію, прем'єр Моссадех запевняє, що ультиматуми буде переданий британському урядові вже в цей вівторок і за посередництвом Аверела Гарримана, призначеного президентом Труманом американського посередника в нафтовому спору.

БРИТАНІЯ ХОЧЕ ВИПРОБУВАТИ СВОЇ АТОМОВІ БОМБИ В АМЕРИЦІ

Вашингтон. — Конгрес дістав прохання дозволити британцям випробувати їхні атомові бомби, одначе вісті, які приходять з Лондону, про продовж останніх трьох місяців, промовляють за те, що Британія вже готова випробувати свою власну бомбу.

● Почалися торговельні переговори між Югославією і Західною Німеччиною.

ТРУМАН ВІТАЄ АЧЕСОНА З УСПІХОМ У САН ФРАНСІСКО

Вашингтон, 9 вересня. — Президент Труман, який щойно повернувся до Вашингтону, висловився, що секретар стеїту Дін Ачесон, переводячий конференцію для підписання мирового договору з Японією у Сан Франсіско, виявився „далеко мудрішим ніж ті люди, які його атакували“. Ці зав-

ваги сказав президент в Канзас Сіті перед посадкою на літак, який завів його до столиці. Він виявив також, що розмовляв телефонічно з Ачесоном і сказав йому побажання „за чудову працю“ при керуванні конференцією і доведенні її до успішного кінця кінця в означені часі. Подаючи до відома свою думку про зручність секретаря стеїту, президент водночас розправився з республіканськими критиками політики Ачесона і заявив, що він не має на думці звільняти його з теперішнього становища, зважаючи його, як сказав недавно, „одним з найздібніших секретарів стеїту, яких мала досі Америка“. Президент висловив також переконання, що сама поведінка Ачесона у Сан Франсіско супроти комуністів доводить, що закиди на адресу Ачесона за його нібито прокомуністичне наставлення, не мають жадної підстави.

ПРАВИ ПЕРЕМАГАЮТЬ У ВИБОРАХ В ГРЕЦІЇ

Атени, 10 вересня. — Вчора відбулися в Греції загальні вибори до парламенту, в яких, як виходить з частинних тимчасових підрахунків, права партія маршала Палагоса здобуває абсолютну більшість. В найбільш залюднених Атонах і Піреусі партія Палагоса здобула досі 45% всіх голосів. В грецькій виборчій системі пропорційності це вже уможливило б Палагосові створити уряд тільки з власної партії. Тоді, що район Атен і Пірея завжди був найбільш лівий, можна сподіватися, що вислід голосування в інших районах дасть Палагосові ще більшу перевагу. Ліберальна партія теперішнього прем'єра Венізелоса здобула досі заледні 11% голосів. Голосування відбулося мирно і в усіх районах стверджено велику фреквенцію.

Президента при його виступі з літака вітали на Крайній Луїсінгтон Майдані ген. ін. секретар оборони мєн. Джордж К. Маршал з жінкою, генеральний прокуратор Дж. Гаверд Мек'рат і підсекретар стеїту Джеймс Е. Вебб.

В СВІТІ

● На 10-12 відсотків має бути збільшена мінімальна заробітна плата в Франції, що досі становила 17,400 франків на місяць.

● До сесійного суду засудив військовий суд південно-корейської армії командира винищючого табору за розтрату фондів і малодеське поводження з вояками. Це вже шостий підсудно-корейський офіцер розстріляний за подібні злочини.

● 700 вояків французького Чужоземного Леґіону відійшли з Алжиру до Індокитаю для підсилення тамтешніх військ.

СВОВОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНЬСЬКА КНИЖКА

Хто з нас має у своїй хаті хоч би тих кілька українських книжок, що появилісь друком останніми роками і є творами духа наших письменників небуденної міри, якщо не першорядних?

На це питання не важко відповісти, коли поспитати авторів і видавців, чи поглянути на полиці наших книгарень. Навіть ті знамениті українські твори, що появилісь в надзвичайно важких обставинах на скитальщині, чи втечі в Америку, не розійшлися, хоч видані такою обмеженою кількістю, що їх українська спільнота, що живе поза Україною, повинна була б розхалати прямо того дня, коли вони появилісь. А не сталося так тільки тому, що ми у своїй подавляючій більшості ставимось до творів українського духа легковажно.

Що ж перешкоджає масовому поширенню між нами української книжки? Та вже ж не біда! Та вжеж не страх!

Кількадесят тисяч свідомих і освічених українців могли б в самій тільки Америці чудес доказати піддержкою української культури, як би тільки захотіли ставитись до цієї справи серйозно і дбайливо. Тому, коли наші письменники і мистці не творять, а замітають і чистять підлоги, то це наша вина, рідше наша. Всі ми хотіли б блистити українським іменем, українською культурою. Та як ми ставимось до культури, яка повинна творитись на наших очах? Голосимо по світі, що на рідних землях не може розвиватись українське письменство, але чому воно не розвивається на вілних землях, де ми живемо масово й у таких матеріальних обставинах, які дають нам змогу цьому розвоєві посприяти?

Нема найменшого виправдання на жалюгідний стан, у якому знайшлися українська книжка в Америці, а головним чином тепер про нашу спільноту на цій землі, а не про поодинокі особи чи організації, бо тільки тоді, як увесь наш загаль зрушиться, можна надіятись справжнього поліпшення відносин і приступити до видавання нових українських творів, чи перевидання старих.

У "Свободі" з 31 серпня оголошено на окремій вкладці виказ книжок, що їх можна набути в книгарні "Свободи". Крім того оголошувемо раз-у-раз окремо різні літературні твори, що появилісь останніми роками та які відомі з прихильних оцінок фахових літературних критиків. Коли б хоч те все розходилося, то видавництво "Свободи" почало б видавати нові книжки, чи допомагало б такій появі більшими замовленнями. Правда, книжкова справа дещо поправилась, а навіть можна надіятись дальшого поліпшення. Проте так, як ці справи стоять сьогодні, виглядів на більший розмах нема. Тому саме піднімаємо проблему української книжки як одну з найактуальніших і найважливіших, якою мусить зацікавитись увесь наш загаль. Окремі увазі хочемо піддати ще ті книжки про Україну та український наріч, які є видавані англійською мовою. Тепер найкраща пора на їх поширення між американцями і між нашою тут родженою молоддю, бо про українську справу пишеться часто в американській пресі, про неї говорять американські політики.

Як десятки подібних на ту тему статей, так і ця не зробіть у нашому громадянстві ніякого перевороту. Проте до радикальної зміни і тут прийде, коли з усіх боків вдаримо на аларм. Тому надіємось, що в цій справі по'являться в скорому часі на сторінках нашої преси різні гтосни, які цей аларм підіймуть і спам'ятають наше ромадянство, бо ми українську книжку ніби любимо і шануємо, але про неї таки мало дбасмо.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТІ

Іван Хмельницький.
Мешкав я тоді на Слав'янці рєдових людей, а потім виявилось, що вони і не винні, бо рік пізніше комуніст Ніколаєв признався, що вбив Кірова з особистих поракунків". Це чула моя сусідка, що працювала в той час на квітнику перед вікнами.
Якось я зловив її на "гарячу" як вона підглядала у щільнику, що діється в моїй кімнаті. То була вже літня жінка, яка виконувала працю двірника в нашому будинку. Запідозрювати її в чомусь я не мав жадного права, хоч знав, що двірники, кельнери по ресторанах, різні вартові, телефоністи, часто-густо були сексотами (таємними агентами НКВД).
Лише пізніше я зрозумів, що хтось довго підглядав усе моє життя. Я був під наглядом

Сан Франсіско і Корея

Сан Франсіско і Корея — це два плацдарми, на яких розгортається боротьба за ту саму ціль: Японію. В Сан Франсіско в Каліфорнії добулася до кінця історична конференція, у висліді якої має не тільки закінчитись формальний стан війни з Японією, але й ця переможена в другій світовій війні країна має бути включена в могутню систему західної колективної оборони, щоб не допустити до третьої світової війни, або щоб її з тим більшою певністю виграти, якщо б вона мала бути необхідна. В Кореї йдеться про те саме тільки з іншого боку. Тоді, коли в Сан Франсіско західні альянти намагаються встановити мир і для миру здобути Японію. В Кореї Москва почала війну, з виразною метою здобути Японію для майбутньої війни за володіння над світом. Між теперішніми подіями в Сан Франсіско і в Кореї є виразний зв'язок.

Події в Кореї заставили Москву вислати свою делегацію та взяти участь в мировій конференції у Сан Франсіско, яку вони раніше називали "незаочною". Совєтський представник прийшов з точною метою: знаючи наперед, що йому не пощастить розбити конференцію або перешкодити серйозно її меті, він намагається скільки можна використати її бої для своєї підірваної пропаганди.

Самі події в Кореї заслуговують на більшу увагу. Альянтські війська з кінцем останньої зими і на весні розбили комуністичні орди в їх намаганнях "скинути американців в море". З кінцем травня комуністи вже були знову відкриті за 38-му паралелю, а в положивні червні альянти розбили ворожий "залізний трикутник" вже на території Північної Кореї. Ситуація починала бути критична для комуністів. Власне тоді совєтський представник А. Малік вивинув в Об'єднаних Націях пропозицію "перемир'я". Альянти вхвалили за неї, виявляючи більше ніж самі тільки добру волю і перед місяцем справді почалися переговори в Каесонг. За весь час переговорів комуністи цілком виразно виявляли мету цих переговорів: рятувати своє "лице" з одного боку та виграти на часі для відбудови свого розбитого фронту з другого.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

По своїй смерті, протягом майже чотирьох століть Іван Грізний був всюди визнаний за найбрутальнішого ката на троні, спадкоємця і продовжувача традицій найжорстокішого азіатського деспотизму. Тепер же в Російській комуністичній імперії, коли жорстоке винищення не лише сталинових ворогів та інакшесмислячів, а й ні в чому винних, але "підозрілих" людей переїшло всі, коли будь відомі там, межі тиранства, Сталін зобов'язав віддати йому істориків, письменників, композиторів і артистів прославити Івана, як "прогре-

МЕНЕ РОБЛЯТЬ ЗЛОЧИНЦЕМ

Після тривалого обшуку енкаведистами, у мене знайдено кілька фотокарток моїх знайомих і... книгу американського журналіста Джона Ріда "Десять днів, що потрясли світом".
Це відома в Совєтському Союзі книга, видана на всіх мовах з тиражем понад три мільйони примірників. У ній написано, що російську революцію створив Ленін і Троцький, а не хто інший. Книга має велику передмову самого Леніна, що "цей твір добросовісного американського спостерігача з правдивим дзеркалом "Великої пролетарської революції".
У книзі наводиться численні знімки історичних доку-

ментів і лише в одному місці згадується про комісара по справах національностей — Джуґашвілі.
Коли почалося фальсифікування історії революції й підносилося на височині невідомої досі "вождя", книгу перестали друкувати і тихенько вичищали з бібліотек.
Жодного оголошення в пресі про заборону книги не було. Багато значуче глянувши на мене і на книгу, слідчий НКВД — серґант державної безпеки, простягнув мені папірця — ордера на арешт...
Я йшов так само як і люди, яких зустрічав раніше — мабуть збідлілий, з потупленим додолом поглядом і руками назад. Мені наказав серґант: "При спробі втечі — ми застосуємо зброю".
Коли я минав поріг НКВД, мене брутально обшукано — відібрано рідше все — навіть шнурки з черевиків і ремінець, відіряно гапlickи на штаних і викинено до в'язниці.
Коли я переступив поріг своєї камери з вікном старанно закритим бляшаним "козирком", перечитав на стіні

часи політичної і військової слабості західного світу минають безповоротно та що цей світ сьогодні вже і політично і військово сильний та рішуче протиставляється кожній нападці. Москва має теж наявні докази, що ця західна політична і мілітарна сила з кожним днем тільки збільшується, а з нею збільшується й західна рішучість. Який висновок зробить з того Кремль — чи тільки приспішить свою кінцеву розправу зі Заходом чи зі страху перед переважною силою з неї зрештук, може показати вже найближча майбутність.

ТВОРЦІ ІМПЕРІЇ

В багатоголому розвитку російської державності зформувалися глибокі жорстокі традиції на основі незмінного управління цією державою різноманітними тиранами. Сучасний комуністичний режим не з'являється виключенням, а лише продовженням попереднього, бо він ні в якій мірі не зменшив, а навпаки в декілька разів збільшив захланність і силу російського імперіалізму. А тому як перед судом історії, так і перед очима сучасників лишається багатоголовою системою російської тиранії, державна суть минулого і сучасного московського деспотизму — російський імперіалізм та його творці і провідники.

Відповідно своєму державному досвідові і традиції, Москва створила своєрідний тип героїв державного провідника, котрі протягом довгих століть ніколи не були шановані і люблені вільними людьми та народами світу. Починаючи від царя Івана Грізного і кінчаючи "сталінським наркомом" Єжовим, в довгий і багаточисельний період державних діячів Росії можна бачити лише один стандартний тип "державного мужа", тип царя, а тепер вождя — політика і міністра — "держиморду", котрий весь час залишався традиційно незмінним, і як колись, так і тепер там невпинно вихваляється і прославляється.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

Що ж торкається державної діяльності цих "мужів самодержців", то для історії вони залишили або ряд "блискучих вчинків", або окремі "славні діла", котрі, звичайно, були або низкою жалких злочинів, або, що найменше, брутальними убивствами. Про багатьох з них залишилися характеристика і відгуки їхніх сучасників. Так, зокрема, про Івана Грізного його сучасник Андрій Курбський пише, як про "мучителя, варварського царя", "зубного і прелютного варвара", "новоявленого звіря", "звіря кровопийственнього" і т. п.

З приводу смерті Г. П. Федотова

1-го вересня помер в Біконі над Гудзоном визначний російський науковий і громадський діяч Г. П. Федотов, який займає дещо своєрідне місце серед російської еміґрації, головним в питанні російського імперіалізму.

Г. Федотов — чистий росіянин. Він народився в Саратові, закінчив Петербурзький університет, був професором історії в Петербурзі, а потім у Саратові. Він не належить ні до старої ні до нової російської еміґрації, бо вихав з СС-СР 1925 року, добровільно альянтишину працю в совєтському університеті і подавшись до Парижу. 1941 року Г. Федотов переїжджає до Нью Йорку. Тут між іншим, він виступав з доповідями у Фордгемському університеті. Він був одним із головних співробітників російського квартальника "Новий Журнал" та журналу "Современніе записки", а також належав до "Ліги звільнення народів Росії".

Серед українців він став відомий головним тим своїми працями, в яких він доводив, що доба імперіалізму кінчається, що всі великі сучасні імперії швидко йдуть до свого неминучого кінця і що російська імперія не може становити винятку із загального закономірного процесу.

Як людина, що вісім років прожила в ССР, він відрізняється від своїх колеґ-російських істориків і політиків на еміґрації значно більшим зрозумінням і відчуттям підросійської дійсності, зокрема процесу швидкої національної еманципації поневолених Росією народів, якої не міг подолати ні терор НКВД, ні хитрощі московського Політбюро. Мабуть ці спостережувані ним факти були одним із сильніших стимулів формування його теорії занепаду імперії та імперіалізму.

В ризкій суперечності до зазвичайної теорії були деякі факти з політичної діяльності Г. Федотова: співпраця з Керенським у "Лізі" і в пресі, підписання під протестом групи людей проти відомої заяви Ачосона в національному питанні, який (протест) був уміщений в Нью Йорк Таймс за 8 ли-

тільки не силою розуму. Правда, в останніх великих сталінських чистках цей "тип" теж дуже постраждав, особливо за зайву балакучість. Лави цих ретельних слухач по-важно поріділи, бо совєтська політична поліція діє на основі радикального принципу: якщо серед сотні замішався хоч один винний, то треба всі ототі ребра поламати, щоб винуватий не лишився непокараним.

І тому після таких чисток цей "слуга народу" зробивсь більш мовчазним і механічним в діях. Коло всіх розпоряджень і директив, котрі надходять з центральних організацій, він тепер уже не задумується над їх змістом, бо вони "генеральна лінія" партії, яку додумувати йому не дозволено. Він їх хапав автоматично і в безупинному соціалістичному змаганні докладав всім сил, щоб точно і вчасно, без ухвалів і по-

напис: "Кожен, хто сюди потрапив, залиш всякі надії".
На третій день після арештування мене викликують на перший допит. Вступаючи до чудово обладнаного приміщення храму совєтської Немезиди я навіть трохи радів — нарешті згадали за мене, розберуться у відсутності будь-якого злочину з мого боку і... випустять. Я потрапляю до кабінету слідчого. Висока це молода людина у новенькому, добре припасованому військовому вбранні, пильно дивиться в обличчя, з підкресленою суворістю промовляє: "Сідайте Хмельницький! Я ваш слідчий. Від сьогоднішнього дня ваша справа, а також і ваше майбутнє, листування з рідними, передачі і т. п. залежать від мене... а також і від вас. Чим скорше ви признаєтесь, тим краще для вас."
— Але ж я ні в чому не почуваюся винним! Я не скоїв нічого злочинного — не вбив, не ограбив нікого, — рішучо відповів я, але слідчий перебив мене.
— Всі ви, коли потрапляєте сюди так говорите, а потім які

СТАВЛЯТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИ І СПІВВЛАСНИКАМИ 12-ТИ МІЛЬЯОНОВОГО МАРИНА ОРГАНІЗАЦІЇ

JOIN THE TAKE-HOME SAVINGS PLAN BY BUYING U.S. SAVINGS BONDS EVERY PAY DAY

жакливі злочини відкриваються за такими "ягнтями". Але ми сталінські чекісти бити хлопці! Нас на полові не обдуриш! Бачиш! Ось твоя справа, — поплескав долонею по товстій купі паперів у червоній теці з друкованим написом "Дело". Я глянув і нижче побачив... своє ім'я і прізвище...
(Продовження буде)

